Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 146. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го ЛИПНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 1, 1980 No. 146. VOL. LXXXVII.

Відбувся I Установчий з'їзд Прихильників УНР

Ню Йорк, Н.Й. (Пресова Служба Ради УНР). — У суботу і неділю, 21-22-го червня ц. р., у головній залі Українського Народного Дому відбувся I-ий Установчий з'їзд Прихильників Української Народної Республіки, на якому було репрезентовано з різних стейтів ЗСА та Канади 57 делегатів-членів і десять гостей.

До ділової президії з'їзду були обрані: голова А. Семенюк (Міннесота), секретар В. Роєнко (Канада), члени: Маруся Бек, генерал В. Філонович, Д. Кузик, І. Кедрин-Рудницький, д-р З. Городинський, д-р С. Ворох, Д. Мельник, проф. М. Воскобійник, отаман І. Лютий-Лютенко.

До почесної президії були вибрані генерал В. Філонович та ред. І. Кедрин-Рудницький. Головним змістом і завданням з'їзду була тема оздоровлення атмосфери та відносин на терені ДЦ УНР і привернення правопорядку і конституційності Тимчасового Закону від 10 червня 1948 року, на основі якого була завершена консолідація українських політичних сил на чужині та створена Українська Національна Рада.

З'їзд особисто привітали репрезентанти українських політичних середовищ, що були співтворцями УНРади: ОУН(м), від селянської партії, УРДП, УСП, УНДО. Також були привіти від Асоціації Українців Америки, від УДР, від молодечих організацій та писаний привіт від Українського Народного Союзу.

Головні і вечірні доповіді на теми політичних аспектів, біжучого стану і майбутніх завдань цієї Ради Прихильників виголосили ред. І. Кедрин-Рудницький, А. Семенюк і д-р Маруся Бек. Засяг діяльности Ради Прихильників УНРеспубліки охоплює усі країни вільного світу, головно терени Америки, Канади та Европи. Під сучасну пору вже діють 11 Відділів Ради Прихильників: 2 — в Англії,2 в Канаді, 7 — у ЗСА, де найбільш численні і оперативні Відділи є в Міннеаполіс, Детройті, Філядельфії, Ню Йорку тощо.

На день з'їзду організаційно охоплено членство у Відділах у кількості до 300 осіб. Кількість ця у майбутньому має збільшитися, а запоруку цьому є та консолідація солідарність і дух єдности, що панував на з'їзді в усіх виявах — у доповідях, дискусіях, праці ділових комісій та в резолюціях.

Вже після закінчення праць першого дня з'їзду було осягнено одну мету з двох головних завдань — була завершена і доконана консолідація українських політичних сил з позапартійним громадським сектором.

Під час з'їзду працювали чотири комісії: мандатна, статутова,номінаційна і резолюційна. Вислідом праць 1-го дня з'їзду був вибір керівних органів Ради Прихильників УНРеспубліки — Головної управи, контрольної комісії та Товариського суду.

До Головної управи ввійшли: голова — д-р М. Бек, заступник голови й організаційний референт А. Семенюк (Міннеаполіс), заст. голови на Канаду В. Роєнко, генеральний секретар інж. В. Саленко, скарбник А. Провальна. Члени — ред. І. Кедрин-Рудницький, д-р З. Городиський, І. Бек, Д. Мельник, д-р С. Ріпецький, мгр Ю. Нагорний, д-р С. Перейма, отаман І. Лютий - Лютенко, представник Англії.

Контрольна комісія: голова — генерал В.Філонович, члени — Р. Крупка та інж. В. Дзюба; Товариський суд: голова — д-р В. Михайлів, члени — проф. М. Сакало й інж. М. Нешта. Статутова комісія: д-р С. Ворох, д-р С. Ріпецький, мгр Ю. Нагорний, В. Роєнко.

„Римляни" розповідають про Малу Папську Семінарію

Під час відвідин у редакції: (зліва): о. Євген Небесняк, Володимир Сохан, головний секретар УНСоюзу, мгр Уляна Дячук, головний касир УНСоюзу, ред. Любов Коленська, проф. Богдан Татарин (Англія), Андрій Ганкевич (Йонкерс, Н.Й., ЗСА), Роман Липа (Ессен, Німеччина), Андрій Сімків (Мюнхен, Німеччина), Павло Лоза (Філядельфія Па., ЗСА), Андрій Ціховляз (Йонкерс Н.Й. ЗСА), Михайло Гузан (Ноттінгам, Англія), Аскольд Горацський (Філядельфія Па., ЗСА), Тарас Карпюк (Миссисаґа, Канада) і матері учнів — Люба Ціховляз та Іванна Ганкевич.

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Л.К.) — У середу, 25-го червня ц.р., тут до приміщень Головної Канцелярії УНСоюзу і в-ва „Свобода" загостили студенти Малої Папської Семінарії в Римі, ректором якої є о. Володимир Гринишин, а шкільним завідуючим є о. Євген Небесняк чину СБД, який прибув з цією групою на американський континент, 19-го червня ц.р. Разом із студентами був їхній професор Богдан Татарин, колишній студент цієї семінарії, та батьки семінаристів цієї школи Зенон Ціховляз з дружиною Любою і Іванна Ганкевич.

Отець Небесняк у розмові з редактором поінформував, що в семінарії сьогодні є 50 семінаристів. Їхня викладова мова—українська, крім неї вони ще навчаються грецької, латинської й італійської мов та обов'язково мови країни походження кожного студента. Більшість виховного персоналу — це отці Салезіяни з добіркою професорів, колишніх учнів семінарії—проф. Б. Татарина та Михайла Михайлиська, а також о. монс. Івана Хоми та Сестер. Семінаристи навчаються п'ять днів у тижні від год.9:30 ранку до 1:30 по полудні, а в суботу тільки три години. Крім своїх шкільних зайнять вони беруть активну участь у різних імпрезах і святкуваннях, зокрема з Блаженнішим Патріярхом Йосифом, у відвідуваннях різних святинь, пов'язаних з Церквою та українським народом — як, наприклад, під час Синоду в Богослужбах і в святкуваннях 1-го Листопада, 25-річчя із для смерти Степана Бандери та у постановах різних п'єс та концер-

(Закінчення на стор. 3)

Картер відмовляється від негайного зменшення податків

Вашінгтон. — Секретар Департаменту скарбу Віллям Міллер заявив у неділю, 29-го червня, на телевізійній програмі „Питання і відповіді", що президент Джіммі Картер не підтримує домагань деяких сенаторів і конгресменів, між якими є дуже поважне число впливових демократів, щоб Конгрес негайно розпочав дебати над зменшенням податків. Міллер, погоджуючись з Президентом, заявив, що першочерговим завданням Уряду є придержуватись консервативної політики в економічних справах, яканайменше витрачати грошей з федеральних фондів, не збільшуючи тим самим дефіциту, що, на думку Уряду, є корисним для зменшення інфляції.

Виступ секретаря скарбу був першою урядовою реакцією Уряду на численні запити з Капітолю і тиск законодавців, щоб Картер негайно заініціював дискусію в Конгресі у справі зменшення податків. „Я думаю, — заявив Міллер у згаданій телевізійній програмі, — що ми не повинні робити жадного потягнення, яке в будучому може тільки пошкодити заходам припинити інфляцію". Міллер вважає, що кожний американець повинен домагатися чим може Урядові поборювати інфляцію і тим самим спричинитись до відбудови американської економіки.

Виступ речника Уряду, — кажуть політичні діячі, — ще більше збільшить напруження між Білим Домом і Капітолем, де кожний другий, льояльний демократ, готовий переключитися в табір республіканців, якщо прийде до обговорення справи зменшення податків, що її до речі, дуже підтримує республіканський кандидат на президента Роналд Реґен і багато інших провідних республіканців.

Найбільше число законодавців схиляється до думки, що програма зменшення податків повинна розпочатись уже 1-го січня 1981 року. Реагуючи на виступи Міллера, деякі демократи заявили, що він зробив півкроку назад, замість прямувати вперед і шукати кращої альтернативи у розв'язці тяжких економічних проблем. Очевидно, Міллер сильно заатакував пропозицію Реґена про зменшення податків на 36 більйонів долярів і назвав її нереальною програмою.

ЗСА задумують продукувати хемічну зброю

Вашінгтон. — До Вашінгтону і до інших столиць західних країн вже від років напливають інформації про продукцію і вживання совєтських військових частин, особливо на теренах европейських країн, хемічною зброєю. Хемічна зброя і оборона перед нею стала невід'ємною частиною вишколу й виряду совєтських військ. Це змушує захід, а особливо ЗСА, до відповідних протизаходів.

Донедавна обсерватори совєтської збройної сили припускали, що наявність хемічних гарматних стрілен у виряді совєтських військ, бомб, виповнених трійливими газами і газмаски та інші засоби захисту перед такою зброєю є тільки складовою частиною вишколу. Одначе напад СССР на Афганістан виявив, що звичайні фронтові військові частини повністю вивінувані в хемічну зброю і що та зброя є органічною частиною їхнього виряду, а її вжиття є нормальною реґулямінною частиною ведення бою. Магазинування хемічної зброї в Афганістані таке очевидне і в багатьох випадках її вжиття проти партизан змусила ЗСА до застосування відповідних засобів длу захисту.

Це змушує відповідальні американські чинники поновити продукцію хемічної зброї після довгої перерви. Перед Конгресом є законопроєкт, який має закінчити 11-річне мораторіюм у продукції хемічної зброї, чого вимагають американські військові чинники; бо без такого закону оборона буде неповною. Проєкт закону передбачує асигнування 3,1 мільйона долярів на фінансування побудови першої стадії фабрики нервового газу в Блаф Арсеналі у стейті Арканза.

В Америці

БАНКОВИЙ КАПІТАЛ У ЗСА ЗДОБУВАЄ щораз нові позиції в господарстві країни. Останні досліди про поділ шерів і акцій енергетичних компаній у ЗСА, виявили, що менше як 50 банково-фінансових інституцій має більше як 15 відсотків всіх енергетичних компаній. З огляду на домінуючу вагу енергетичних компаній у господарці країни, банковий капітал, посідаючи таку велику частину уділів цих компаній, може відіграти контрольну ролю у їхній дальшій діяльності.

В НЮ ЙОРКУ ПІДНЕСЕНО ЦІНИ НА ПРОЇЗД підземкою з півдоляра на 60 центів з понеділком, 30-го червня. Старі „токени" замінюють на нові, які є тонші й менші.

ЦІНИ НА ЗОЛОТО В СВІТІ Й АМЕРИЦІ, ЯКІ БУЛИ на початку цього року досягли 800 дол. за унцію золота, були обнизилися в останніх тижнях до 500 дол. за унцію. В останньому півмісяці ціни поступово ростуть знову, й на 30-те червня досягли 650 дол. за унцію.

ЗІ СЛАВНОЗВІСНОГО ТРИМІЛЕВОГО ОСТРОВА в Пенсильванії, де був попсувався радіоактивний реактор, і через що вся ця нуклеарна електростанція є замкнена, поступово в повітря випускають ті радіоактивні гази, що там зібралися від часу, як реактор попсувався. Стурбованих мешканців того терену заспокоїли федеральний і стейтовий уряди, виключаючи на висліди наукового дослідження — що нема небезпеки для нікого з кількости радіяції в газі, що його випускають.

НЕБАЧЕНО ВИСОКУ ТЕМПЕРАТУРУ ПОВІТРЯ занотовано в Даллас, Тексас, де в четвер і п'ятницю, 26-го і 27-го червня було 113 ступенів Фаренгайта. В суботу, 28-го червня, було 112 градусів, а в неділю, 29-го червня — 108. Ця хвиля спеки спричинила 29 смертей у повіті Даллас, переважно старших осіб.

ПРЕЗИДЕНТОВІ КАРТЕРОВІ І ЙОГО РОДИНІ не вдається провести кілька днів вакацій, 4-го липня, в Йосеміті Парку в Каліфорнії, бо для нього нема вільного місця в тамошніх ресортах, де всі кімнати вже були заздалегідь замовлені. Відмовити ж їм — Президент не погодився, бо це означало б відмову аж трьом сотням осіб. Відомо бо, що за Президентом завжди іде сила-силенна осіб, що їх завданням є дбати про різні аспекти перебування Президента поза Білим Домом.

Справа закладників виринула на конференції НАТО

Анкара, Туреччина. — Справа американських закладників —дипломатів і працівників амбасади З'єднаних Стейтів Америки, яких, як відомо захопили і держать в ув'язненні іранські екстремісти,прихильники теперішнього фактичного диктатора Ірану аятолли Хомейні,виринула на повну ширину на конференції міністрів закордонних справ Північно-Атлантійського Союзу (НАТО) в Туреччині при обговорюванні справи совєтської інвазії на Афганістан.

Другою важливою темою на конференції була справа скликання нарад 35-ох держав, сиґнаторів Гельсінкських угод і перевірка тих основних прав, які були порушувані окремими державами, зокрема прав людини.

В загальному інує погодження, що держави одностайно і сильно атакуватимуть в Мадриді Совєтський Союз за інвазію в Афганістані. Раніше справу Американських закладників підносили в розмовах з дипломатами сімох індустріяльних держав президент Джіммі Картер і державний секретар Едмунд Маскі, який продовжував цю справу також у столиці Туреччини. Деякі західноевропейські дипломати суґерували, щоб не говорити про цю справу забагато на міжнародних форумах, бо тоді, мовляв, будуть кращі вигляди для звільнення закладників.

Деякі не погоджувались, щоб супроти Ірану стосувати економічні і військові санкції. Також в Державному департаменті ЗСА панує переконня, що „тиха дипломатія" може більше допомогти розв'язці справи американських закладників, як голосні заяви і погрози. Цю тактику Державний департамент стосовує після невдалої спроби звільнення американців.

Е. Маскі заявив в Анкарі, що ЗСА займуть в Мадриді „ясне і тверде становище". Гостро критикував Совєтський Союз за агресію на Афганістан міністер закордонних справ Західньої Німеччини Ґанс Дітріх Геншер заявляючи при тому, що Німеччину не можна буде порізнити з іншими альянтами, як це задумує Москва. Маскі намагався доказувати, що ЗСА все ще здібні відігравати ролю лідера вільного світу і що привернення довіря західньоевропейських держав до Вашінгтону є дуже важливою справою

У світі

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ КНР в Пекіні видало рішучу осторогу В'єтнамові, що Китай підтримає Таїлянд всіми потрібними засобами, якщо В'єтнам повторюватиме свої напади на нього. Китайське міністерство закордонних справ у своїй осторозі не виключило можливости вжиття зброї в обороні Таїлянду. Знаючи рішучу політику КНР, не можна легковажити цієї перестороги збройного втручання Китаю у випадку повторення в'єтнамських нападів на Таїлянд. Китай назвав в'єтнамські напади на Таїлянд „важкою небезпекою" для світового миру і для інтересів Китаю.

У НОВОМУ СВОЄМУ ПУБЛІЧНОМУ ВИСТУПІ аятолла Хомейні звинуватив „інфільтраторів в тюрбанах" у тому, що вони послаблюють іслям. Виразно йшлося про ісламських релігійних фанатиків в Ірані, які на чолі з аятоллою Бегешті намагаються підпорядкувати всі державні справи й увесь уряд магометанському клерові та його політиці. Власне ісламські фанатики дотепер не допустили покликати прем'єра в Ірані і перешкоджають створенню нормально функціонуючого державного уряду. Деякі дальші інформації вказують, що серед ісламського фронту появилися щілини. Газета „Ісламська революція" помістила статтю, у якій осуджується ісламську молодь, що „робить децизії, які належать державним урядам".

КОРОТКЕ ПЕРЕМИР'Я ПОМІЖ УРЯДОМ Роберта Мугабе і Африканською Народною Унією, очоленою Джошуа Нкомо, в республіці Зімбабве зазнає перебоїв. Щораз частіше трапляються випадки нападів прихильників Африканської Народної Унії на державні установи, станиці поліції тощо. Прем'єр Мугабе виступив у парляменті проти таких випадків і заявив, що уряд мусітиме вжити сили, якщо вони не будуть припинені. Джошуа Нкомо і його Африканську Народну Унію підтримував Совєтський Союз у часі визвольної боротьби чорного населення в колишній Родезії, що стала тепер Зімбабве. У виборах група Мугабе здобула подавляючу перемогу й перший уряд Зімбабве очолив Мугабе. На підставі обопільного порозуміння Джошуа Нкомо і деякі його прихильники ввійшли до уряду Мугабе.

ЩОРІЧНІ НАРАДИ МІНІСТРІВ закордонних справ НАТО відбулися в Анкарі, Туреччина. Питання совєтської інвазії на Афганістан, проблеми миру на Близькому Сході, загострені конфлікти в Південно-східній Азії, викликані в'єтнамськими збройними проникненнями на терени сусідніх країн, були темою тих нарад. Ухвали конференції семи держав у Венеції стали підставою для висновків нарад в Анкарі. Франція й Англія вивінули ще раз палестинську проблему. Це дало привід державному секретареві ЗСА Едмундові Маскі зайняти до цієї проблеми становище, і він у своїх виступах підкреслив, що ЗСА разом з европейськими державами прагнуть бачити автономію арабів у Ізраїлі, але ніколи не погодяться на створення незалежної держави на західньому березі Йордану. Поминаючи всі інші аргументи проти, він наголосив, що незалежна палестинська держава стала б джерелом ще поважнішого ускладнення ситуації в тому обширі, і воно породжувало б постійні збройні конфлікти.

ТАСС, СОВЄТСЬКЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО, яке є головним рупором Кремля, від довшого часу веде неперебірливу кампанію особистих нападів на президента ЗСА, Джіммі Картера. Ця кампанія ведена типовим, загальновідомим совєтським стилем, не лишає сухої нитки на Президентові й звинувачує його в усіх лихах світу. Останньо ТАСС почав погрожувати Президентові, мовляв, „ми йому дамо гідну відповідь",якщо Президент не перестане своєї кампанії за вивід совєтських військ з Афганістану. Та найгірше розізлив кремлівських лідерів виступ президента Картера з пропозицією допомогти Совєтському Союзові вийти з афганської кризи. Власне ця пропозиція поставила їм найвиразніше перед очі факт величезної помилки совєтів з нападом на Афганістан і витворила нестерпну для Москви ситуацію.

ДМИТРО ДУДКО КАЄТЬСЯ

Москва. — Чималою сенсацією в Москві був виступ православного священика о. Дмитра Дудка в п'ятницю, 20 червня, в телебаченні, який відчитав покаяну заяву, відкликаючи і засуджуючи усі свої попередні виступи й письма. Після того його відвезено до дому в Москві, де вже на нього очікувала його дружина.

Переведені з початком цього року в Москві і інших містах СССР арешти священиків і релігійних діячів привернули до себе увагу тим, що арештовано популярного о. Дудка, та інших осіб відомих на заході. О. Дудка арештовано 15-го січня після дуже основних розшуків у його мешканні.

У своїй покаяній заяві о. Дудко сказав, що його виступи в обороні релігії були на ділі виступами проти совєтської влади. Він засудив свої зв'язки із західніми журналістами та з туристами зі Заходу і поінформував, що він передавав їм різні матеріяли до друку у пресі та інші інформації. При цьому він подав деякі прізвища, між іншими кореспондента Ню Йорк Таймс-у Кристофера С.Рена

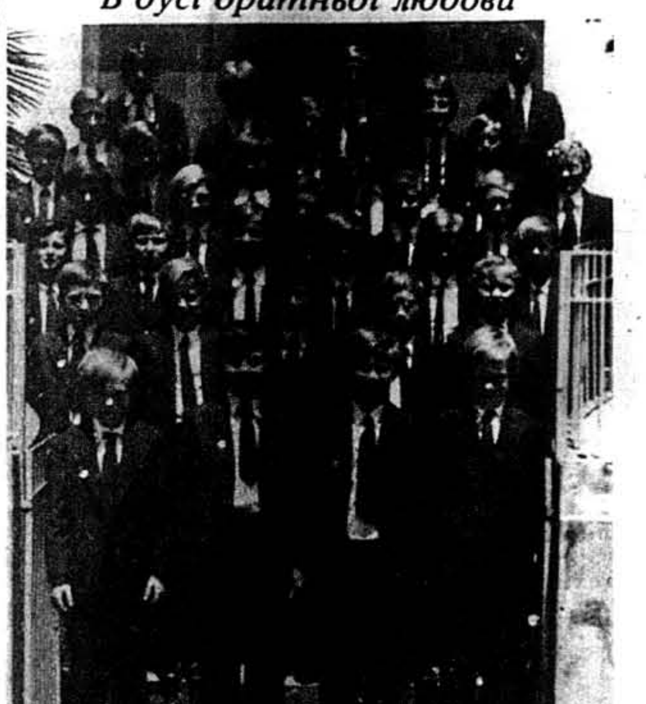
БУКОВСЬКИЙ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ЕВРОПУ

Брюссель, Бельгія. — Колишній політичний в'язень совєтських концентраційних таборів і психіятричних заведень, Владімір Буковський виступив з перестор огою на дводенній конференції скликаній Европейським парляментом, щілю якої є випрацювання рекомендацій на Мадридську конференцію.

Виступаючи як офіційний дорадник у справах громадських прав у Совєтському Союзі, Буковський заявив, що він розчарований до певної міри дотеперішним становищем европейських парляментаристів, які хочуть шукати в Мадриді якогось погодження між Західньою Европою і Совєтським Союзом. На прикладі совєтського військового вторгнення до Афганістану, — заявив Буковський, західні уряди повинні вже нарешті зайняти тверду постанову, а не надіятись на якийсь нереальний компроміс з країнами комуністичного світу.

„Після інвазії на Афганістан і вигнання академіка Андрея Сахарова до Горького, в Мадриді радше треба стосувати тверду лінію, а не шукати зговорення з Москвою", — заявив Буковський, перечисливши при тому вимоги, які захід повинен поставити урядові Совєтського Союзу ще перед початком мадридської конференції. Серед вимог є: звільнити усіх 35-ох членів гельсінкських груп, які знаходяться в ув'язненні звільнити усіх інших політичних в'язнів, знести обмеження на еміграцію, дозволити на свобідний обмін інформаціями. Відмова СССР від цих домагань тільки підтвердить, що він фактично порушує Гельсінкські угоди, які для нього являються тільки кусником паперу і уряд СССР використовує їх для пропагандивних цілей, — сказав Буковський.

В дусі братньої любови

Працівники Головної Канцелярії Українського Народного Союзу та видавництво „Свобода" вшанували пам'ять померлих співробітників бл.п. проф. Михайла Лисогора і бл.п. Степана Куриляка, та брата співробітниці бл.п. Трохима Леуша пожертвами на заупокійні Служби Божі і на допомогу бідним сиротам-студентам Малої Семінарії-гімназії св. Йосифа в Пруденто поліс, Бразилія. Ці пожертви прислано двома чеками, разом на суму 212 дол. о. Володимирові Венедиктові Мельникові, ЧСВВ, від якого скоро після цього наспіли листи з подяками за одержану допомогу на виховання нових українських священиків, яку приділено трьом студентам сиротам. Разом з цією подякою о. Володимир Венедикт Мельник, ЧСВВ, присилає світлину групи біднійших студентів Малої Семінарії-гімназії св. Йосифа, яких утримують отці Василіяни при допомозі пожертв від українців з Америки і Канади. Всіх студентів в Малій Семінарії є тепер 132. Навчають їх Отці і Сестри Василіяни (-ки).

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім ВШ Передплатникам „Свободи", що з днем 1-го червня ц. р. одержують англомовний „Український Тижневик" тільки ті передплатники щоденника, які вислали замовлення і належну передплату „Українського Тижневика". Для вигоди тих передплатників, які бажають одержувати „Український Тижневик", але ще не вислали такого замовлення і передплати, поміщуємо в цьому числі відповідний формуляр, що його можна вирізати і переслати виповненого разом з чеком передплати до Адміністрації „Свободи".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Черговий покаянник

Тим черговим покаянником у СССР, бо тільки там публічно каються за свої думки і їх засуджують, став широковідомий у світі православний священик Дмитро Дудко. Отця Дудка арештовано 15 січня ц. р. під час ширшої акції проти церковних діячів, священиків і віруючих, а тепер звільнено. Після виступу перед московським телебаченням органи відвезли його додому, де на нього чекала його дружина, яку задалегідь повідомлено.

О.Д.Дудко став популярним з початком 70-их років, коли він у своїх виступах в одній із московських церков явно і виразно почав критикувати советську владу. Проповіді його стали притягати щораз більше слухачів, а запити від них і його відповіді розкривали щораз нові сторінки підсоветської дійсности. О.Дудко не приховував відомих йому фактів про партійне й державне насильство над віруючими, про численні порушення советської конституції і законів найвищими представниками державної бюрократії і партійних чинників, про переслідування простих і чесних громадян з їхніми родинами за їхню віру в Бога. Закордонна преса часто згадувала про його виступи й друкувала різні матеріяли з релігійного життя у СССР, пов'язані з діяльністю о. Дудка. 1974 року органи советської влади заборонили о.Дудкові правити Служби Божі й виголошувати проповіді в Москві і на вимоги влади церковні чинники перенесли його до підмосковської місцевости Гребнево. Одначе мешкання о. Дудка в Москві не конфісковано й не переселено його до Гребнева. Не раз його брали на допит до КҐБ і до міліції, але завжди повертали домів, аж 15 січня після дуже основної ревізії, переведеної в його мешканні, арештовано, а прокуратура відкрила справу.

Несподівано в п'ятницю, 20-го червня о.Дудко виступав перед московським телебаченням і відчитав з аркуша паперу засуд дотеперішньої діяльности, накинувся на закордонних журналістів і туристів, з якими він зустрічався, назвав їх „агентами розвідок", поінформував, кому з них він передав матеріяли до друку, а советську владу похвалив за її людяне, законне поступування.

Виступ о. Дудка, очевидно, зразу став міжнародною сенсацією, якій аналітики підсоветського життя присвятили чималу увагу. Відразу стало ясно, чому саме тепер перевели „органи" такі „екзорцизми" з о.Дудком. Їм конче треба було применшити наслідки появи за кордоном звіту Ради для справ культів при кабінеті міністрів СССР, який видрукував повністю православний Вісник у Парижі. Хоч цей звіт, в „Свободі" інформацію про нього подано в ч. з 5-го червня ц. р., його автор, заступник голови Ради В. Фуров, і написав із большевицьких позицій як звіт для ЦК КПСС, але все таки в ньому обнажено заслону над маніпуляціями КҐБ Російської православною церквою, над повним підкоренням тієї церкви поліційній системі.

Після виступу о. Дудка нерозв'язаним залишилось питання, чи його зломано, а чи може він був втичкою КҐБ, роками виконував функції священика згідно з даваними йому інструкціями, а накінець „по пляну" був арештований і тепер виступає так, як треба владі. Покищо замало є даних, щоб могти відповісти на ці питання. Так чи сяк, якщо поліційні органи моральним натиском, а може й побоями зломили о.Дудка, то це викличе у світі дальший засуд советського режиму й поглибить погорду до нього, а коли ж вони зловживали його довір'ям і людськими слабостями, то цей засуд і погорда будуть ще глибші.

ПРЕДСТАВНИКИ ЯПОНСЬКОГО КОНЦЕРНУ, який повинен продовжувати побудову величезного петрохемічного комплексу в Ірані, заявили, що він відмовився від робіт, доки іранський уряд не звільнить американських закладників. Роботи над побудовою того комплексу розпочато вже раніше, одначе у зв'язку з бешкетами, які творили ісламські фанатики закордонним фірмам, японці мусіли роботи припинити. Іранському урядові залежить на продовжуванні робіт у зв'язку з важким господарським положенням і зростаючою господарською кризою.

Микола Бараболяк

ДО ПИТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

На тему проблем і завдань української преси не можна ніколи написати забагато. І тому треба бути вдячним таким нашим передовим журналістам, як: Роман Рахманний і Іван Кедрин, які постійно видвигають це питання на сторінках нашої преси. Стаття ред. Кедрина п. з. „Із актуальних проблем української преси" („Свобода" з 12-го червня 1980 р.) цінна тим, що синтезує істотні критерії, якими мала б керуватись наша преса з особливим наголосом на журналістичну етику.

Редактор Кедрин, наводячи деякі, — як він пише, — „безперечні істини", які має визнати наша преса, пише м. і. таке: „Те, що у пресі існуючих вільних державних країн є настільки ясне і зрозуміле, що не грає ролі в праці професійних журналістів-ідеологія становить найповажніше завдання української вільної преси". Ствердивши дальше, що наша преса стоїть непохитно на позиціях українського державництва, автор далі пише: „Коли йдеться про принциповий підхід до проблеми державництва, то вся українська вільна громада солідарна і об'єднана, — вона поділена у підході до питань тактики і, на превеликий жаль роздуває ці по суті другорядні рівнобіжності до розмірів принципу та конфліктів".

Мені важко погодитись із наведеними вище пропозиціями автора. Грає в нашій пресі ідеологія насправді таку важливу ролю? Яка ідеологія? Якщо під концептом „ідеології" автор розуміє патріотизм (державницький підхід) — то це впорядку. Та державницький, не-советський підхід, можна назвати нашою ідейністю, вірністю національним ідеалам, але не ідеологією.

Ідеологія — це витвір останньої сотні літ. Наука посегрегувала ідеології на дві основні вітки: тоталітарні і демократичні. Тоталітарні — це нацизм (фашизм) і комунізм. Демократичні — це демократичний капіталізм і демократичний соціялізм. Націоналізм, якщо він не віддзеркалює нацистські нахили, не вважається „ідеологією", а радше синонімом патріотизму. Коли говоримо про себе, що ми „націоналісти", а розуміємо під тим концептом український патріотизм, то без сумніву кожний із нас підпишеться під тим іменням „націоналіста".

У нас насправді немає наявних ідеологічних різниць. Такі є, наприклад, у Західній Німеччині, де йде конфронтація між соціялістичними настановами Соціял-демократичної партії, і „чистішими" капіталістичними тенденціями християнських демократів. Про ідеологізм можна навіть говорити в ЗСА, де Реґен підкреслює сильніші принципи вільного ринку і обмеження федеральної влади, коли Кеннеді промощує шлях поширенню велферизму і тягне більше в бік соціялізму. В демократичному світі загалом завважуються сильні струї в напрямі дальшого „уздоровлювання капіталізму" соціялістичними реформами, щоб він міг таким чином устоятись успішніше перед наступом советизації у питомій советам формі державного капіталізму, який можна називати „комунізмом" тільки умовно.

Коли б ми нині сперечались у пресі про це, яка найкраща соціо-політична система для вільної України, зокрема чи прийдеться нам хоча на час задержати там державний капіталізм, чи завести соціялізм англійського, німецького, або шведського зразків, застановлялись чи господарку України організувати на кооперативних принципах, чи Україні відповідала б державна система президентського типу, чи чисто парляментарного і тим подібне, то можна б сказати, що ідеологія становить найосновніші завдання нашої преси, — як впевняє ред. Кедрин.

Та ми не покладаємось на те, що шляхом промощування такої чи іншої ідеології (як колись Ленін, чи Гітлер) ми доб'ємось права для українського народу. Більшість із нас уважає, що, що нам на потребу, то більш наявної любови до нашої Батьківщини — патріотизму і після болючих невдач більше наполегливости у наших визвольних змаганнях. Ми більше говоримо і пишемо про те, що робити, щоб досягти нашу мету. А це тоді мова про тактику. І це найважливіше. Бо можна змобілізувати найкращі сили, але не застосувавши відповідну до обставин і часу тактику, яка може мати вигляди на успіх — програємо знову.

У нас зарисовуються інші два табори політичної думки, якщо мова про вибір тактики для досягнення нашої мети. Вся суперечка у нас іде в тому напрямі, чи нам надіятись, чи готуватись нині до „збройної боротьби" в рамках якоїсь майбутньої мілітарної ґльобальної конфронтації, чи рахуючись із існуючою міжнародно - політичною системою вкладатись у боротьбу за „людські і національні права".

Очевидно, ніхто не може мати монополію на „правду", і годі бути пророком і передбачати з цілою певністю, котра тактика виявиться успішнішою. Але питання нашої визвольної тактики дуже серйозне, ці справи треба обговорювати, і тому мені так важко погодитись із думкою, що ми „роздуваємо" питання тактики, — як твердить ред. Кедрин.

У нашій еміграційній пресі, на жаль, пишеться радше забагато на теми, які ред. Кедрин кваліфікує, як „ідеологічні". Наша преса переповнена „ідеологічними" проповідями, а дуже мало говориться про те, як конкретно діяти, щоб досягти спільну нам мету. Старше покоління звикло до тієї реторики і нею захоплюється. Не так молоді люди. Їм, вказавши мету, треба конечно подати методи діяння. І мало того. Молодим людям треба показати шляхи дії, таку тактику, яка в конкретних умовинах має якийсь вигляд на успіх, а не напоювати її „ідеологією"!

Що, отже, на потребу, то більше дискусії на тему як здійснювати наш національний ідеал, чим говорити про той ідеал. Тому годі погодитись із поглядом ред. Кедрина, що питання визвольної тактики „другорядні", і в нашій пресі „роздуті".

У дискусії над тактикою, над способом здійснення ідеї, зарисовується ярко, хто мислить і діє серйозно, а хто тільки жонґлює патріотичними фразами. Преса не повинна бути тереном реторичних вправ на тему, яку ред. Кедрин називає „ідеологією".

Володимир Душник

ДОРАДНИКИ РЕҐЕНА

Недавно шеф бюра „Ню Йорк Таймсу" у Вашінґтоні, Гедрик Смит, помістив довшу статтю у цьому престижевому щоденнику про новозорганізований штаб висококваліфікованих дорадників при республіканському кандидатові на президента ЗСА, Роналдові Реґенові. Досі покликано 90 визначних американців, спеціялістів в справах американської закордонної політики, оборони ЗСА та Советського Союзу. Між ними є також проф. Лев Е. Добрянський, президент УККА та професор економії у Джорджтавнському університеті.

Аналізою та інтерпретацією політичної лінії Советського Союзу займається т.зв. „А Команда" („А Екіпа") при американському Уряді, яка досліджує та інтерпретує політичні потягнення СССР. Крім того, поза урядовою групою існує друга група експертів, яку називають „Б. Командою", і яка, звичайно, є більш свобідна у своїх припущеннях та інтерпретаціях політичних потягнень Советського Союзу.

Саме з цієї останньої групи губ. Реґен змобілізував для себе цей новий штаб дорадників, більшість яких є консервативного напряму. Серед них є колишній заступник секретаря оборони Роберт Ф. Елсворт, колишній заступник департаменту скарбу Чарльз Е. Вокер; адмірал Томас Г. Мюрер; Вілліям Р. Ван Клів; Річард В. Аллен, головний координатор закордонної політики у виборчій кампанії Реґена, проф. Річард Пайпс із Гарвардського університету; проф. Роберт В. Токер з Джон Гопкінс університету і багато інших.

Ще далеко до советської інвазії Афганістану, група цих спеціялістів була дуже песимістично настроєна щодо політики детанту, та загального зростання советської сили, зокрема тому що на їхню думку, Америка під проводом президента Картера втратила атомову перевагу та привела до скорочення американської потуги взагалі. Проф. Пайпс, який очолював „Б. Команду", писав, що американська концепція — недопущення атомової війни — нереальна, бож Советський Союз приготовляється до нуклеарної війни і в ніякому разі не прийме американських пропозицій в цій справі. Проф. Токер писав, що Америка повинна бути рішуча у своїх протидіях, реагуючи на советські інтервенції, навіть якщо б прийшлося окупувати країни Близького Сходу.

Нововибраний штаб дорадників Реґена є вже під обстрілом з цієї причини, що багато визначних американських спеціялістів — деякі з попередніх республіканських адміністрацій — не є включені до цього штабу. Згадано про такі особи, як: Генрі А. Кіссінджер, Еліот Л. Річардсон, Джеймс Шлесінджер, Доналд Румсфелд, Джон Б. Коналлі, Вілліям Е. Саймон, ген. Александер Гайґ, сенатори Джан Товер і Говард Г. Бейкер та інші.

Із цього висновок, що кличем республіканської виборчої кампанії буде теза, що мир можна осягнути збільшенням сили Америки а не — як це твердять республіканці шляхом — „зигзакуватої" закордонної політики президента Картера, яка заохочує советських стратегів до різних імперіялістичних авантюр, знаючи, що Америка не буде активно реагувати на їхні збройні ескапади в Азії чи Африці.

Професор Токер писав: „Ми зрадили себе самих, заохочуючи росіян на всякі вибрики — з причин нашого уникання конфронтацій та нашим майже психопатичним бажанням ніколи не повернутися до американського досвіду в В'єтнамі".

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЧИ НЕ ПОРА ПОДАТИ СОБІ РУКИ?

Мабуть ще ніколи ми не були більше розсварені, як сьогодні. У нашій, часом може і слушній, погоні за своїми „раціями", ми таки посунулися надто далеко. І хто слідкує за тими нашими гарячими дискусіями, то мусів би зауважити деякі дійсно дуже підозрілі моменти. І коли нам уже часом бракує „пороху" для дальших атак, то все хтось спритно додає нові матеріяли, щоб та дискусія продовжувалася. Виглядає, що той „хтось" має все якісь документи, щоб у відповідний для нього момент їх подати до відома, а ми, чомусь в поспіху робимо нові ревеляції, даємо нові коментарі. І коли ми над цим застановимося, аж дивно, чому деякі з нас досі те робили й дальше роблять. Ми мусимо однак погодитися із фактом, що ті гарячі дискусії, хоча може часом допомагали деяким уточненням до тих чи інших питань, в основному, однак, вони рішучо нашій справі не допомагали і не допомагають.

Сьогодні відбуваються дуже складні і серйозні дії з боку ватиканських кіл у відношенні до наших церковних справ, зокрема, якщо мова про останній Синод українських католицьких владик. Проте треба з приємністю ствердити, що вся наша громада і преса (за незначними вийнятками) приняла всі згадані речі з обережністю. А це вже значить дуже багато, якщо порівняти подібні ситуації в минулому.

Але сьогодні існує ще багато інших т. з. спірних справ, які заповнюють сторінки нашої преси, над якими дискутують по всіх можливих зборах. Багато із тих спірних справ і концепцій є дуже дразливого характеру і тому не все надається на публічну дискусію. Однак якщо в когось є щире серце і патріотизм, тоді всі спори не так важко зрозуміти. Виглядало б, що вистачить однієї спільної зустрічі партнерів, щирих патріотів і за „одну ніч" ті всі спірні справи можуть зникнути. А тоді замість витрачати час і чорнило — для боротьби з „вітряками", можемо зосередити наші зусилля для боротьби за дійсно істотні цілі нашої визвольної програми. Ніяк не хочеться повірити, щоб так не могло бути, якщо б ми дійсно щиро постаралися взаємно себе зрозуміти і були менше наставлені на внутрішню боротьбу. Мабуть, дуже часто несвідомо діємо в дусі інтенцій наших ворогів: КҐБ і російських шовіністів.

Незабаром відбуватиметься Конгрес УККА. Якщо наш теперішній запал до внутрішньої боротьби перейде на цей Конгрес, то ми можемо цей Конгрес пережити, як один із найчорніших днів нашої громадської і політичної дійсности. Тому нам треба єдности і консолідації. У протилежному випадку, якщо це не станеться можемо рівночасно віддалити від УККА велику, якщо навіть не більшу, частину нашої суспільности. А це буде шкода, що її нелегко можна буде направити. Математична більшість не все заступить квалітативну більшість. Та квалітативна більшість відчахнеться від наших справ і того гріха нам ніхто не простить. Тому, мабуть прийдеться ще раз апелювати до наших союзів і професіоналів, щоб вони пробували збалянсувати ситуацію. Дехто має менше почуття відповідальности, а дехто більше. Пробуймо поширити коло людей з більшим почуттям відповідальности. В нас, мабуть, ніколи не бракувало і не бракує патріотів, ми лише, однак, не вміємо політично думати.

На мою думку, існує багато можливостей для відпруження наших внутрішніх конфліктів і нехай кожен із нас, кому направду дорога українська справа, додасть свою цеголку в тому напрямку, включно із публічними закликами до „воюючих сторін", щоб замість гострити мечі проти себе, почати гострити їх для боротьби з дійсними ворогами українського народу. А їх маємо доволі.

І. Я. Хамуляк

Нюарк, Н. Дж.

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Лев Яцкевич

СТАНИСЛАВ МИХАЙЛО КРИЧЕВСЬКИЙ

(Монографія про українського фенія*).

(1)

Відомий зі своєї наукової видавничої діяльности східньоевропейський Дослідчий Інститут ім. В. К. Липинського у Філядельфії опублікував в українськім перекладі історично-політичну студію, автора „Листів до братів хліборобів" Вячеслава Липинського про участь шляхти у великому українському повстанні, під проводом гетьмана Богдана Хмельницького та вагому ролю в ньому полковника Михайла Кричевського.

Ця 637-сторінкова книга становить II том письменницької спадщини В. Липинського, повне видання якої, включно з архівом та студіями про нього, розраховане на 25 томів. Це унікальне видання, так як і два попередні, появляється коштом грошової фундації (у висоті 36,000 дол.) Дмитра Микитюка з Вінніпеґу, Канада.

Ця пропам'ятна книга, що, крім мотографії про Михайла Кричевського, вміщувала також ревеляційну історично-наукову студію „Україна на переломі", була призначена для поширення джерельного знання про контроверсійний період польсько-української війни в роках 1648/49 серед українських, спольщених родин на Правобережжі, з метою розбудити в них свідомість їхнього національного походження, а може й бажання повернути до народу своїх предків.

На жаль, цей вагомий та політично гарно заплянований задум не увінчався успіхом із-за скорого спалаху Першої світової війни, що закінчилася большевицькою революцією, в якій майже всю шляхетську верству в Україні, що користувалася польською розговірною мовою, фізично знищено. А все ж таки, навіть тих кілька одиниць, що перейшли ревіндикацію своєї національної ідентичности, чи то підо впливом писань Вячеслава Липинського, чи з власних спонук залишили нестерпний слід своєї діяльности в житті українського народу. Вистане згадати професора історії та вчителя М. Грушевського, Володимира Антоновича, поета Павлина Свєнціцького, поета Тадея Рильського, письменницю Галину Журбу та, чи не найвагомішого за всіх, митрополита Андрея Шептицького. Проте ця листа була б неповною, якщо б не включити до неї автора монографії про Михайла Кричевського Вячеслава Липинського, який хоча походив з чисто польського шляхетського роду, став українцем із власної спонуки, сповнений чару української землі, любови до його народу та викидів совісти за всі історичні кривди, які його земляки вчинили законним мешканцям України. Тому не слід дивуватися, що в тій монографії він присвятив свою увагу, саме тій частині української історії, яка струснула найдужче польсько-українськими взаєминами, а саме великому українському повстанні під проводом гетьмана Богдана Хмельницького. Це повстання спалахнуло по цілій Україні, неначе пожежа лісу; воно було криком зболілої української душі, стоптаної людської гідности та виявом спротиву проти нелюдських знущань непогамованих польських гнобителів.

„Хоч і в інших країнах бувають ребелії, — писав в своїх спогадах про те повстання литовський канцлер, Ольбрехт Станислав Радивил, — проте ніде не була вона така жорстока, як у нас у Польщі, бо ніде не гноблять підданих так, як у нас". Ціла Русь, як довга і широка стала сценою жорстокої та соціяльної боротьби, в якій взяли участь усі шари українського суспільства включно з українською шляхтою. Її участь в українському повстанні 1648-49 років Вячеслав Липинський вважав переломовою для усієї нашої історії.

У протилежности до польської, російської, а навіть, частково, української історіографії, які насвітлили це повстання як селянський бунт при допомозі козаків проти сваволі польських землевласників, Липинський підходить до тієї проблеми та, на основі нових історичних джерел, найдених в архіві кн.Чарториських у Кракові, в музеї ім. Емерика Ґуттен-Гайського та Архівах міста Кракова, Львова і Королівства Польського у Варшаві, виказує, що в повстанні Хмельницького брало участь поверх 8,000 шляхти, яка по перших перемогах Хмельницького масово перейшла на його сторону та займала в його війську, уряді та адміністрації всі ключеві становища.

Та шляхта рекрутувалася здебільша з Поділля, Підляшшя, Волині, Полісся та Червоної Русі (Галичини). Це була українська, чи вживаючи давньої термінології, руська шляхта, що найдовше задержалася при грецькій (православній) вірі та яка, до речі, по Берестейській унії, була синонімом української ідентичности.

У своїй монографії Липинський дає відсіч польському лавреатові Нобеля, Генрикові Сєнкевічеві, що в своїй повісті „Вогнем і мечем" представив повстання Хмельницького тенденційно, як змагання двох сил польської шляхти, що вважала себе носіями цивілізаційної місії на сході Европи, та збунтованих кріпаків і козаків, носіїв хамства та анархії. Ця повість сповнена ненависти і погорди до українського народу, стала отруйним посівом у душах його земляків, що у висліді викопало глибоку прірву між обома народами. Масова участь української шляхти у всенароднім повстанню проти колоніяльних гнобителів України, змінила його характер з соціяльного на політичний. На думку Липинського, те повстання стало горнилом відродження українського народу. Деякі порівнюють гетьмана Богдана Хмельницького з Лордом-Протектором Англії, Олівером Кромвелем. Те порівняння насувається логічно кожному, хто знайомий з історичними повстаннями з XVIII сторіччя. Хоч у порівнянні з Кромвелем, Хмельницький був у далеко гіршім положенні, не маючи ані вишколеної адміністрації, ані професійних дипломатів, ані належно узброєного війська, не згадуючи вже про порожну „державну" скарбницю та відчинені, з усіх сторін, державні границі, які треба було постійно боронити.

Якщо його військо було забезпечене харчами і зброєю, якщо йому не бракувало спритних шпигунів та агентів, та якщо, врешті, вдалося покласти „на лопатки" одну з найбільших мілітарних потуг Европи, якою в тому часі була Польща, то це була особиста заслуга Богдана Хмельницького, неперевершеного організатора, полководця та адміністратора. Але, не менша заслуга в тому була також його талановитих козацьких старшин та цивільних дорадників і співпрацівників, що рекрутувалися з-поміж високоосвіченої верстви української шляхти та абсольвентів Могилянської Академії.

На канві тих історичних подій, що покотилися широким відлунням по цілій Европі, Липинський тче чудовий килим всіх аспектів молодої української держави, її світел і тіней і важливої участи у її творенні української шляхти. Перед нашими очима, немов у калейдоскопі, пересуваються такі величні постаті представників тієї шляхти: Іван Виговський абсольвент Могилянської Академії, генеральний писар Хмельницького та пізніший гетьман України, палкий опозиціонер та захисник Русі Адам Кисіль, польський сенатор, якому, проте, „жаль за маєтностями" не дозволив приєднатися до збунтованої Русі, Юрій Ярмолич, що займав високе становище в канцелярії (міністерстві) Хмельницького, полковник Станислав Морозовицький-Морозенко, полковник Іван Теодорович-Богун, Михайло Стеткевич, син Новгородського каштеляна та княжни Соломирецької та шурин гетьмана Івана Виговського, Іван Демович Креховецький, брат Теофана Овруцького архимандрита, один з найбистріших дипломатів Богдана Хмельницького, брати Нечаї, брати Немиричі, Гуляницькі та найінтеліґентніший та найспосібніший, поруч Івана Виговського та Івана Креховецького, Павло Морковський, генеральний писар, а пізніше гетьман, відомий під прізвищем Тетері з своїм двоюрідним братом, Іваном Брюховецьким, став одним з спричинників деморалізації серед козацького війська та початку руїнницької доби України.

(Продовження буде)

*) *Фенії-фенії, виводиться від давньо-ірляндського слова — фен, назва героїв, які поклали свої голови за незалежність Ірляндії у 1850 роках.*

Ще один гуцульський храм...

Українське Світове Об'єднання Гуцулів, а раніше перед ним Гуцульська Рада воскресили на американському континенті чудовий фрагмент гуцульського побуту — Храм. Важко передати словами зміст цього торжества. Його треба пережити. Маю на увазі — очевидно — оригінальний гуцульський храм, що відбувався, а може відбувається ще й тепер, на Гуцульщині. Еміграційний храм — самозрозуміло — не має уже того кольориту, притаманного оригінальним храмам. Все ж таки і еміграційний храм вносить у сірі еміграційні будні промінчик світла і подих тепла , без яких гуцульська душа не могла б уже обійтися.

Святий Юрій мусить дарувати тутешнім гуцулам, що храм у його честь влаштовують вони в непов'язаному з його іменем дні. Так вимагають обставини еміграційного життя. Святий Юрій мусить простити тутешнім гуцулам ще й те, що вони міняють місце храму.

Цьогорічний гуцульський храм відбувся в суботу і неділю 24-го і 25-го травня на оселі Українського Братського союзу „Верховина" , що уявляє з себе верховину не тільки з назви. Це справжня верховина, яка створює ілюзію рідних Карпат. Ілюзію Гуцульщини створює чудова церква в гуцульському стилі, що разом із дзвіницею красується на ґрунтах оселі.

Учасники храму почали з'їжджатися восновному в суботу 24-го травня вранці. А дехто приїхав ще попереднього дня. В дообідніх годинах в суботу відбулася реєстрація учасників храму. Перевела її секретарка УСОГ Василина Петришин. Офіційне відкриття храму відбулося в суботу о год. 3:30 по полудні, в просторій залі „Верховина", де на поклик трембіти зібралися учасники, а з ними спеціяльно запрошений гість — колишній український дисидент — Валентин Мороз. Трембітали: Михайло Мочерняк і Василь Соловчук. Після відкриття, що його зробив голова УСОГ — Михайло Бельмеґа, після молитви, відспівання пісні „Верховино..." і після вшанування мовчанкою тих гуцулів, що упокоїлися останнього року, відбулася перша частина суботньої храмової програми: мгр Акація Бельмеґа накреслила життєвий шлях гостя Валентина Мороза та прочитала з відповідною інтерпретацією уривки з його есею „Замість останнього слова". Після того присутні мали змогу почути рецитацію новелі Василя Стефаника „Сини" із грамофонної пластинки рецитацій — виконаних Юліяном Ґеником Березовським. Цю частину програми закінчив голова УСОГ звітом про працю Об'єднання за останній рік.

В дискусії порушено — між іншим — справу існування двох центральних гуцульських організацій: УСОГ і так званої „Конференції", а також справу видання Гуцульського Альбому, над яким праця триває уже кільканадцять років. Відносно одної і другої справи висловлено думку, щоб їх полагодити якнайскорше і в позитивному — розуміється — сенсі: щоб гуцульські централі об'єдналися і щоб приспішити видання Альбому.

Другу частину суботньої програми творила спільна вечеря-бенкет у просторій їдальні „ Верховини". За головним столом зайняли місця: численні почесні гості на чолі з о. Богданом Скасковим: Валентин Мороз, Іван Олексин (від УБС) д-р Роман Барановський (від УККА), Василина Петришин, д-р Галина і Святослав Клюфаси, д-р Богдан Тарнавський, д-р Мирослав Малецький (від Братства дивізійників), Михайло Бельмеґа, Василь Слободян, д-р Михайло Лоза. Бенкет відкрив коротким словом голова УСОГ Михайло Бельмеґа і передав згодом ведення бенкету майстру церемонії Василеві Слободянові. Вечір розпочато молитвою „Царю небесний". Проспівав її разом із присутніми гістьми о.Богдан Скасків. При тому привітав він учасників храму кількома теплими словами.

В часі вечері Валентин Мороз виголосив інтересну доповідь — відповідну до окасії.

Усні привіти склали: Іван Олексин (від УБС), д-р Роман Барановський (від УККА), Михайло Гаврилюк, Танасій Опарик замість словом привітав присутніх піснею (в нього гарний голос). Письмові привітання прислали: Гуцульське Товариство з Великої Британії; Осередок СУМА в Буффало, Анна Кузич із Сент Кетерінс, Канада, і Павло Форманюк з Каліфорнії.

Після вечері відбувся концерт, на програму якого склалися виступи гуртків із Балетної школи Роми Прийми Богачевської. Квартет „Каравана" співав під фортепіяновий супровід Дози Сиґіди шість пісень. Квартет „Каравана" має уже свою славу і моє нефахове слово нічого більше до цієї слави не додало б. Знову ж про танцювальні гуртки Школи Роми Прийми Богачевської годиться сказати кілька похвальних слів, бо учні цієї школи — це нові зірки на українському небосхилі. За свій виступ вони заслужили собі повне признання. Особливе признання належиться учительці. Групи, що виступали, носять такі назви: „Сизокрилі" з Ню Йорку і „Зорепад" з Олбані. До танців грала на акордеоні Надя Семчук. Згідно із текстом запрошень на храм, на концерті мала виступити гуцульська танцювальна група „Черемош" з Філядельфії. Однак ця група не могла прибути на храм, бо багато членів її виїхали з хором „Прометей"до Европи. В концерті взяли участь гуцульські троїсті музики в складі: Михайло Мачерняк — скрипка (Боффало), Михайло Гаврилюк — (Фльорида), Іван Гаврилюк — цимбали (Філядельфія), Микола Павлюк — сопілка (Філядельфія), Микола Ковків, мол.бубон (Гамілтон). Ця прекрасно вишколена капеля відограла декілька гуцульських мелодій. Програмою концерту керував Юрій Гудим'як з Боффало.

Після концерту відбулася забава. До танців приграваіла оркестра „Амор", а також і троїсті музики в поданому вище складі. Під час забави розіграно на льотерії образ, що його подарував в користь УСОГ Степан Трутяк з Торонто.

На неділю 25-го травня припав перший день Зелених Свят. Після сніданку гості вдалися до церкви, щоб взяти участь у Службі Божій, яку — на інтенцію гуцулів — відслужив о. Богдан Скасків. Безпосередньо після Служби Божої була відслужена панахида за спокій душ померлих дочок і синів гуцульської землі. Згідно з гуцульським звичаєм кількох чоловіків у гуцульських одягах і з бартками зформували почесну варту.

З огляду на Зелені Свята на „Верховині" того дня сплелися дві імпрези: сюди приїхали українські ветерани, щоб вшанувати полеглих за волю України воїнів українських армій. після другої Служби Божої відділ комбатантів і інші зібралися біля символічної могили, щоб взяти участь в панахиді за полеглих. Від світських учасників тут промовляв голова УБС і заразом господар „Верховини" Іван Олексин. Гуцули взяли участь у панахиді організовано. Від УСОГ зложили на могилі вінець голова і містоголова УСОГ — Михайло Бельмеґа і Степан Трутяк. Цей жалобний обряд закінчено звуками трембіти, що пролунали з верха могили по всій „Верховині". Мимохіть пригадалися слова пісні:

Засумуй, трембіто, та по всьому світу,
Що зів'яло галичанам сорок тисяч цвіту...

На жаль, дотепер зів'яло уже цього цвіту куди більше — та й не самим тільки галичанам, а всій Україні. Трембітав Василь Соловчук.

Після панахиди комбатанти влаштували поминальний обід. Цей обід був спільний для учасників обидвох імпрез. При почесному столі з комбатантами зайняв місце і представник УСОГ — Михайло Бельмеґа, та склав привіт від учасників храму.

Прийшов час від'їзду. Люди прощалися сердечно, я б сказав — навіть за певним церемоніялом: при звуках троїстих музик. Учасники храму розїжджалися — хто як і хто куди. Наш автобус, який віз приблизно 50 пасажирів, віддалявся від „Верховини" в напрямі на Буффало. Хоч автобус мчав, думка подорожніх від „Верховини" не віддалялася. В їх вухах не переставала гомоніти пісня — „Верховино, світку ти наш...".

Михайло Лоза

Концерт-іспит студії Білогруда

Кожного разу, як я отримую акуратно видруковане запрошення на іспитовий концерт фортепіянної студії Ігоря Білогруда, я маю відчуття якогось свята, перемоги, досягнення. На цей концерт приємно йти, хоч віддаль та інші труднощі наших буднів стоять на перешкоді масової участи нашої громади. А може й не тільки ці труднощі, а просто байдужість і інертність.

А шкода, бо це надзвичайно приємна подія. Причепурені, гарні діти й молодь звітують вчителеві й батькам про наслідки своєї праці. Мусять старатися, щоб не спіткнутися посеред свого виступу, щоб не показати себе лінивим чи недбалим. Звичайно, хвилювання й нервовість часом зіб'є дуже доброго виконавця так, що бідна дитина мало не плаче. Але й батьки, й тим паче вчитель знають, як студент грав упродовж року, знають його вміння й хист.

Двадцять дев'ятий раз звітували 8-го червня в Оак Парку біля Чікаґо учні професора Білогруда, все нові й нові. Скільки їх він уже вивчив за ці роки — а скільки б іще міг вивчити, якби батьки більше дбали, щоб прищепити своїм дітям любов до музики, щоб музикою ошляхетнити їхні й свої власні душі. Цього року учнів поменшало, тому й концерт ішов без перерви. Як завжди, починали наймолодші, а закінчували найсильніші, найвправніші виконавці.

Ось Катя Волковець замріяно виконує „Для Елізи" Бетховена; Марко Павлик бравурно, з козацьким розмахом і дуже впевнено грає баркаролю Мендельсона; Тамара й Таїса Коломиєць вправно й прецизно вимальовують музичні теми; ось Євген Яремчук радує серце варіяціями Богданова на „Дударика"; ллються хвилі шопенівського вальса з-під пальців Марти Качмарик; Уляна Боднар чудово передає стукіт крапель у прелюді Шопена, а потім розмах еспанського танцю Албеніца; Константина Яремчук сумлінна, серйозна дівчина — вдумливо заглиблюється в дуже складну, затяжку для такої юної особи сюїту Лятошинського; закінчує концерт Павло Гончаров рвучкою сонатою Бетховена, з якою має трохи клопоту, як вершник із норовистим конем, котрого він таки загнуздав і помчав на нім переможно до фінішу.

На закінчення вчитель відзначив і нагородив подарунком найстараннішу ученицю — Уляну Боднар.

Спільною рисою всіх учнів Ігоря Білогруда є високий рівень виконання. Якось вміє професор Білогруд підійти до наших розпещених, не завжди здисциплінованих дітей, наснажити їх любов'ю до музики й умовити, щоб готувалися до лекцій. Одна з його кращих цього року учениць не брала участи в концерті — вона пішла вчитись в університет. Професор Білогруд дав їй дуже добру підготовку для музичного фаху.

Не зважаючи на те,що всіх виконавців навчав той самий інструктор, кожний має свій індивідуальний стиль: той грає лірично, мрійно, той педантично, навіть сухо, той розвиває шалене темпо, а Павло Гончаров, що в останні роки організував свою власну „оркестру", навіть в деякій мірі „джазує" Бетховена.

Щасливі діти, що мають такого талановитого вчителя. За нормальних умов, у своїй державі, він навчав би в консерваторії й не так легко до нього було б дістатися. І шкода, що наші батьки не використовують такої щасливої нагоди для музичної освіти своїх дітей. Учні студії Білогруда вже можуть прикрашати наші академії та імпрези, і керівникам чікаґських організацій варто було б про це подбати, щоб зробити користь і приємність і молодим музикантам і нам, слухачам.

Ганна Черінь

ЗУСТРІЧ НА „КОБЗЯРІВЦІ"

Гантер, Н. Й. — Як уже інформовано, традиційна Зустріч на „Кобзярівці" відбудеться 5-го липня о год. 8-ій веч. в мотелі „Ксеня" в Гантері. У проголошеній програмі зайшли неточності. В програмі візьмуть участь: Іван Керницький-Ікер, Христя і Уляна Клюфас (бандуристки), І. Кедрин-Рудницький, Степан Крижанівський, Уляна Любович, Євген Титла і Гриць Зозуля.

Виставка Едварда, Юрія і Яреми Козаків буде відкрита від 4-го липня.

Відбудеться Сьомий пластовий спортово-вишкільний табір

В неділю, 26 липня, на пластовій оселі „Вовча Тропа" у Іст Четґемі загін „Червона Калина" при допомозі інших пластових куренів відкриває свій Сьомий спортово-вишкільний табір для пластового юнацтва, який триватиме до суботи 9-го серпня.

Як і попередніх років, коли ці табори втішалися признанням і Пластового Проводу і батьків та учасників, організатори — пластові сеньйори І Декайло, Ю.Струтинський, М.Лозинський, О.Кебало й інші докладуть усіх старань, щоб в оточенні, найбільш догіднім для здоров'я і безпеки, розвинути фізичні та психологічні вартості учасників табору. Пластовий досвід організаторів, їхня посвята і праця для молоді та пильний нагляд довголітнього педагога фізичного виховання проф. О.Савчинського — запорука дальшого розвитку цього спортового табору.

У минулому здорова ривалізація створила велике число спеціялізованих таборів: водних, мандрівних, тенісових, копаного м'яча, — але потрібна також наука фундаментальних вмілостей у всіх галузях спорту для юнаків і юначок навіть з пересічними можливостями. Цей табір якраз хоче заповнити цю прогалину. Тому організатори табору сподіваються що Сьомий пластовий спортово-вишкільний табір не лишиться поза увагою зацікавлених, а навпаки: цьому таборові належатиметься першенство у виборі, що його повинні зробити і юнаки-пластуни і батьки.

Десять заповідей Сьомого спортово-вишкільного табору Пласту, де кожний учасник має право:

1. брати участь у спорті без огляду на свою фізичну спроможність і ступінь приготування; 2. змагатися у вибраному роді спорту нарівні свого розвою: 3. одержати добрий інструктаж; 4. брати участь в вишколі в безпечних і здорових обставинах; 5. брати участь у спорті, як підростаюча, а не вже доросла людина; 6. одержати відповідне фізичне приготування для участи в спорті; 7. мати рівну можливість осягнути ціль; 8. децидувати самому про участь у даному роді спорту; 9. бути трактованим усіма з гідністю; 10. найти приємність у спорті.

Це таборування дасть змогу учасникам табору розвинути ціхи характеру, потрібні у дальшому житті. Наука по-спортовому приймати успіхи чи програну залишить свою печать на їхній поведінці в майбутньому. У рамцях ювілейних святкувань Української Спортової Централі Америки й Канади провід табору під командою пл. сен. Нестора Нинки плянує перевести для всіх учасників вичерпну пробу фізичної вправности.

(Лешт.)

„Римляни" розповідають...

(Закінчення зі стор. 1)

тів. Інакшими словами — ця група юних семінаристів є уосібленням пильних студентів, які змагають до удосконалення в науці і поглиблення своїх знаньв українстиці а водночас вона є жвавим і свідомим активом, яка бере участь і в житті Української Церкви і українського народу.

У дальшій розмові о. Небесняк, жартома називаючи семінаристів — „римлянами", розповів про ціль їхньої поїздки, яка основуються у цьому, що не тільки вони відвідуватимуть досі їм незнані країни і стрічатимуться із українською громадою, але головно вони своїми виступами, в програмі яких буде розвагова частина і висвітлювання дієпрозірок про Малу Папську Семінарію, пропаґуватимуть її ім'я.

Група перебувала у Йонкерсі, Н. Й., на парафії церкви св. Івана Хрестителя, парохом якої є о. Петро Федорчук, а сотрудником о. Стефан Фабріґас. У п'ятницю, 27-го червня семінаристи мали свій перший виступ у Нюарку, Н. Дж., у залі церкви св. Івана Хрестителя, парохом якої є о. Михайло Кучмяк. У неділю, 29-го червня семінаристи були у Філядельфії Па., де відбувся їхній виступ на парафії церкви Христа Царя, а відтак вони поїдуть до Канади, де гостюватимуть у Торонто цілий тиждень. Опісля їхня група знову повернеться до ЗСА і матиме свої виступи у Детройті, Міч., Клівленді, Огайо, та Чікаґо, Ілл. Останні дні на цьому континенті семінаристи проведуть на молодечих літніх таборах. До Риму повернеться ця група, з якої чотири відвідувачі є із Америки, два з Англії, два з Німеччини, а один із Канади, з початком серпня.

Замість квітів на могилу мого друга

св. п. інж. Василя Дмитренка

пересилаю 25.00 долярів для Українських Воєнних Інвалідів

Ярослав ЗАЙШЛИЙ

З жалем повідомляємо Вірних Української Автокефальної Православної Церкви і Українське Громадянство, що 21-го лютого 1980 р., на 92-му році трудолюбивого життя, упокоїлася в Бозі

св. п. Паніматка

КАТЕРИНА ОЛЕКСІЇВНА ГАРАЩЕНКО

Активна і віддана працівниця на церковній ниві. Народжена 20 жовтня 1888 року на Полтавщині.

ПОХОРОН відбувся 23-го лютого 1980 р. в супроводі священика о. М. Кудайовича і парафіяльного хору під кер. п. А. Гноєвого. Поховано на американському цвинтарі міста Міннеаполіс, Мінн., „Сансет Меморіял Парк".

РІДНІ, ДРУЗІ Й ПРИЯТЕЛІ

У ОДИНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ Улюбленого

Сина ПЕТРУСЯ

ЯКА ПРИПАДАЄ 1-го ЛИПНЯ

ВІРШ МАТЕРІ

Весняний день, сонце світить
здається Син з війська їде,
а то вже 11 років лиш рясний
дощ на Сина могилу паде.
Синку, Петрусю, рання квітко моя,
як рано ця квітка назавжди відцвіла
ще і досі я бачу усмішку Твою
мамо, я вернуся до вас.
Моє двері рипнули і вітер
махнув знимку на стіні
Синку, Петрусю, 2 панчішки
військових у материній руці.
Ще раз прийди хоч у сні
на безсильні роки мої
Сину Петрусю, ти веселив
завжди усіх.
Ти всім у поміч ставав
я шукаю тебе близько
кругом себе
нарікаю на свої очі,
що не бачать Синку тебе.
Моє русалка волошки
по житі зривала, а то
Сину хрещена донечка Твоя
квіти на могилу клала,
лиш у жмені пісок стискала
тільки з материних слів
Твою долю знала.
Вже дзвони в церкві дзвонили,
Ти кучері чесав, з радістю
до матері промовляв, мамо я
до Хреста дівчинку понесу
й так дуже, дуже то люблю,
з церкви Катрусю принесу.

1-го липня 1980 Паніматка Мати МАРІЯ ГУСАР

В глибокому смутку ділимося болючою вісткою, що в суботу, 28 червня 1980 року, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшла у Вічність

наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ, СЕСТРА І ТЕТА

бл. п.

ІРЕНА ЗАБОЛОЦЬКА з дому ПІТЬО

ПАНАХИДА відбудеться в вівторок, 1-го липня 1980 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОН в середу, 2-го липня 1980 р., о год. 9:30 рано з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., на цвинтар Evergreen в Hillside.

Горем прибиті:

доньки — ДАРІЯ ДОЛИНСЬКА з чоловіком ЮРІЄМ і сином РОМЦЬОМ
сестра — КЛЯВДІЯ КІНДЗЕЛЬСЬКА з чоловіком ЕМІЛІЯНОМ
брати:
ОРЕСТ з дружиною СОФІЄЮ і сином ВОЛОДИМИРОМ
ЮРІЙ з дружиною СОФІЄЮ
АНАТОЛЬ з дружиною МАРҐАРЕТОЮ і сином БОГДАНОМ
братанки:
ВОЛОДИМИР з дружиною АННОЮ
РОМАН з дружиною ХРИСТИНОЮ
та ближча і дальша Родина

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 26-го червня 1980 року, по довгій недузі, упокоїлася у Луґоші (Румунія), наша Найдорожча МАТИ, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ

бл. п.

ОЛЕНА ВАСИЛОВИЧ родом ЗОТА

вдова по священикові Гаврилові Василович, на 83-му році свого життя.

ПОХОРОН відбувся 28-го червня 1980 року з православної церкви в м. Луґош.

ПАНАХИДА

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ буде відслужена

в суботу, 2 серпня 1980 року у церкві Всіх Святих в Ню Йорку, Н. Й.

при 206 Іст 11-та вул.

Просимо Знайомих помолитися за спокій Її душі.

У глибокому смутку:

дочки:
ЗЕНОВІЯ ОНУФРЕЙЧУК-БЕРВИЦЬКА з синами СЕРГІЄМ І ВОРИСОМ і їх родинами
ІРИНА МАМАЛИҐА з мужем о. ФІЛІМОНОМ з двома дочками
МАРІЯ МЕРЦЛЮФ з мужем ФРІДРІХОМ
ТАМАРА ҐЕРҐА з мужем і сином та родиною
Ближча і дальша Родина на Буковині, Україні, Німеччині, Австрії й Америці

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

В глибокому смутку повідомляємо Родину і Знайомих, що 27-го червня 1980 року, по короткій і важкій недузі, з волі Всевишнього, відійшов у Вічність, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, проживши 89 років,

наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО І ДІДО

бл. п.

ПЕТРО ЛЄХМАН

нар. в Копичинцях, Галичина, б. учасник Визвольних Змагань, довголітній діяч на культурно-освітній ниві на Рідній Україні, невтомний працівник будівельного Комітету Церкви Покров Преч. Діви Марії, голова Комітету за Патріярхальний Устрій та довголітній виховник молоді в Рідній Школі.

ПОХОРОНИ Покійного відбудуться в понеділок, 30-го червня 1980 р., з церкви Покров Преч. Діви Марії у Вилимантик, Конн. на цвинтар св. Йосифа.

Горем прибиті:

дружина — ЕВГЕНІЯ
син — БОГДАН
синова — НЕЛЯ
внуки — БОГДАН, ПЕТРО, МИХАСЬ І МАРКО

Концерт хору „Кобзар" у Лос Анджелесі

В неділю, 8-го червня, в залі Коледжу Непорочного Серця відбувся річний концерт хору „Кобзар" під проводом відомого музичного мистця Володимира Божика.

Цього року цей річний концерт хор присвятив пам'яті недавно померлого композитора Станислава Людкевича, що його в друкованих програмках для відвідувачів слушно звеличено як „одного з найвизначніших музичних інтерпретаторів творчости велетнів української думки й поетичного слова: Тараса Шевченка та Івана Франка". Тож цілком зрозуміло, що половину репертуару І-ої частини концерту виповнили музичні композиції С. Людкевича, починаючи з високопатріотичної пісні-гимну „Живи, Україно" (слова Ол. Олеся) почерез популярну стрілецьку „Ой, у лузі червона калина" — до славної думи „Ой, Морозе, Морозенку", „Української баркаролі" (слова В. Пачовського) і „Чи ми ще зійдемося знову" (слова Т. Шевченка).

Дальший репертуар І-ої частини концерту складався з творів різних українських композиторів, серед яких домінували два наших музичних клясиків: Микола Лисенко (дві пісні з поеми Т. Шевченка „Гамалія" і хор з опери „Утоплена" — „Туман хвилями лягає") і С. Гулак-Артемовський (фінал з опери „Запорожець за Дунаєм" — пісня „Там за тихим, за Дунаєм"). Цей фінал хор проспівав з великим одушевленням, „з блиском в голосі й очах". Особливо блискучо провела свою партію солістка Ліда Каслер, сопрано, висловлюючи глибоку вдячність Творцеві, то знову соняшно-світлу радість на вістку повернення в Рідний Край.

Обов'язок дописувача велить не забути і тих точок програми, які ми хвилево оминули, захопившись фіналом із „Запорожця". Отож перша композиція (після всіх Людкевичових) була „Сонце заходить, гори чорніють" — слова Т. Шевченка, муз. Роздольського, з сольоспівом Б. Крушельницького, Елегійний настрій цієї пісні сусідить з тужливою мелодією наступної — „Ой нема, нема" — слова Шевченка, муз. М. Лисенка. Гарна це річ.

Та в уяві нашій так і встають бандуристи Капелі ім. Т. Шевченка. Та й не диво: на чоловічий хор та ще з акомпаньяментом бандур оце „Ой нема, нема" справляє преглибоке враження.

Слідує значуща річ „У долині село лежить" — слова Ів. Франка, муз. Б. Борисова. Прізвище композитора нам зустрілося чи не вперше, і треба сказати, що річ музично всім заімпонувала, і хор виконав її цілком добре, включно з сольовою партією Юрія Вибачинського. Пісню „Туман хвилями лягає" присутні сприйняли з вдоволенням.

Вихід хористів на сцену після перерви можна назвати тріюмфальним — так захоплено зустріла заля появу жіночої частини хору в нових оригінальних убраннях. Весь хор це відчув, і перша ж пісня „Україно, зоре" (муз. Є. Козака) зазвучала бадьоро і тріюмфально: мелодія пісні в органічній відповідності до слів переходила від глибокого ліризму до героїчних тонів. До речі, в програмках не подано автора слів, хоч напевно індивідуальний автор тексту є, подібно до таких пісень як „Стоїть гора високая" Л. Глібова., „Повій, вітре, на Вкраїну" С. Руданського. Ці пісні також часто подають без автора слів, як, мовляв, пісні народні.

Не подано автора слів і наступної пісні — „Засяло сонце золоте", лише прізвище композитора — І. Недільський. Ця пісня також належить до „репертуарних улюбленців" „Кобзаря" — заля завжди сприймає її з піднесенням. А далі — в залю полинула тужлива мелодія заспіву (сольо — тенор П. Марцінів) пісні карпатських полонин — „Вівці мої, вівці" (музичне оформлення А. Гнатишина). Це, безумовно, одна з найкращих пісень у даному концерті, хоч вона не дістала більше оплесків за інші. І тут пригадуються слова, сказані колись славним басом Паторжинським: „Оплески залі міродайні для каси, а не для артиста".

Народна пісня „І шумить, і гуде" в обробці Г. Верьовки, особливо дві пісні українського Закарпаття, здобули рясні оплески вдячної залі.

Програму концерту скінчено. Вже підносять дириґентові і піяністці (проф. Ліда Куриленко) китиці квітів. Але сповнена ентузіязму заля не відпускає артистів, хоче співу ще. І маестро В. Божик дає хористам знак до співу наддатків.

Успіх концерту, безперечно, буде поштовхом до дальшої інтенсивної праці „Кобзаря", зокрема стимулюватиме виїзд на гостинні виступи в Сан Франсіско і Фенікс. Щоправда, матеріяльний успіх не дорівнював моральному, бо концерт відбувався не в своєму безплатному приміщенні УКО, а у винайнятій залі коледжу.

Хор дістав після концерту численні побажання успіху і сили для дальшої музичної діяльности; кінцевим уступом одного такого побажання, — саме від релігійного Т-ва „Свята Софія" закінчую репортаж, з ним солідаризуючись:

„Продовжуйте плекання і популяризацію української пісні і музики, щоб у надходяче 1000-ліття Хрещення Руси - України чар та мелодія нашої пісні здобула для України якнайбільше приятелів чужинців та неначе євшан-зілля оживляла українські серця".

А. Юрняк

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ПЕРЕД ОДИНАДЦЯТИМ ВІДКРИТТЯМ СПОРТОВОЇ ШКОЛИ УСВТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

Швидко промайнув час від 10-го серпня 1979 року, коли на оселі „Верховина" відбулися скромні святкування І-ої Української Спортової школи УСВТ „Чорноморська Січ". Стоїмо на порозі 11-го відкриття тієї відзначеної і визнаної американськими й українськими спортовими центральними організаціями школи. Від кількох тижнів напливають зголошення нових учасників і „ветеранів", які побували вже на вишколі кілька за порядком років. Коли згадуємо „ветеранів", то маємо на увазі тих юначок і юнаків, що з 6-ти років життя починали свій спортовий вишкіл і тепер бажають продовжувати, кожнорічно аж до 16-ти років, бо до цього віку приймає „Січова Спортова Школа".

За час свого 10-річного існування Спортова школа „Ч. Січі" випустила багато сотень своїх вихованців з різних міст ЗСА. Вправді не усі вони стали справжніми спортовцями, але велике число з них продовжують на місцях „солідно учитися і чесно змагатися" так, як їх зобов'язала щоденна присяга в Спортовій школі.

Коли на протязі минулого сезону ми приглянулися до виступів існуючих в ЗСА українських спортових дружин (копаного м'яча, відбиванки, тенісу, плавання), то з приємністю побачили цілий ряд випускників Спортової школи „Ч. Січі", а в зустрічах з ними почули слова вдячности і признання за набуте або вдосконалене спортове знання. В Нюарку — брати Паславські. Гунчаки, юначки Паславська, -Твардовська, -Тицька, — усі вони неоднаразові першуни в американських і українських турнірах відбиванки. В копаному м'ячі — брати Бакуни, М. Хамуляк, брати Василаки, Сосяк В Чікаґо — Ю. Куріца, Ю. Ткачук, Р. Дахнівський, та юначки — сестри Дахнівські, Білинська, Волинець, Дачишин, і ряд інших, які виступають у чолових відбиванкових дружинах „Левів". У Клівленді — брати Клеки, Клоси, З. Жиґа, Чухрай, й інші в копаному м'ячі; в Детройті — брати Дудуни, Кахнії, Гриньків теж в копаному м'ячі; в Йонкерсі — брати Глушки, Бундзяки, Щур, Козіцький, Дашко, Коцур, Сидор, і багато інших у копаному м'ячі дружин „Крилатих"; у Філядельфії — брати Колодії, Козак, Яримович, Вілик, Гись, Сірий; юначки Сірі в дружинах „Тризуба" копаного м'яча і відбиванки і т. д.

Усі згадані, як і незгадані колишні учасники Спортової школи не тільки продовжують вправляти улюблені ділянки спорту, але й успішно виступають на загальноамериканській спортовій арені, на якій гідно прославляють українське ім'я. Цього саме навчає Українська Спортова школа УСВТ „Чорноморська Січ" цю нашу молодь, що кожнорічно приїжджає до неї.

В цьому, як і минулих роках управа Спортової школи „Ч. Січі" заанґажувала до інструкторського складу визначних професійних учителів, тренерів і солідних та випробуваних опікунів, які усі разом переводитимуть на високому рівні вдосконалені вишкільні програми. Між іншим, у цьому списку знаходимо такі багатомовні імена: Ігор Чупенко, д-р Т. Гунчак, учителі: Володимир Леонів, Петро Коваленко, Марійка Бокало, Володимир Василак та ряд інших.

За час минулих 10 років Спортова школа „Ч. Січі" виросла і закріпилася вже в поважну спортово - виховну інституцію, що ґарантує українській молоді правильне фізичне й духове виховання. Завдяки муравлиній праці ряду діячів, УСВТ „Ч. Січ" у цьому році було назначене американською урядовою інституцією офіційним спонзором усіх літніх таборів на оселях „Верховині" і Союзівці. В зв'язку з цим плянуються дальші розбудови й поширення Спортової школи „Ч. Січі", як й інших літніх таборів на згаданих оселях. А тим часом учасників цьогорічної Спортової школи „Ч. Січі" чекають цікаві і корисні для тіла і духа програми, відновлені приміщення, розваги.

Дальші кроки залишилися за нашими батьками, від яких залежить, чи їхні діти будуть активними учасниками Спортової школи і евентуально підуть слідами згаданих вже давніших випускників нашого вишколу, чи може залишаться на міських вулицях і завулках, де на цих дітей чекає злочинний елемент?

(Пресова Служба С.Ш.)

ЯК ЗАКІНЧИЛИ СВОЇ СЕЗОНИ ДРУЖИНИ УСВТ „Ч. СІЧІ"?

В неділю, 8-го червня врешті закінчила свій сезон у „Мейджор дивізії" Шейфер Ліґи, Н. Дж., перша дружина, яка здобула воковером перемогу 1:0 з клюбом „Ошен Кавнті". Згідно з колендарем гор ліґи, „Ч. Січ" мала ще відбути останні змагання з Петерсоном, але тому, що цей клюб випадає до Нижчої Дивізії, управа „Шейфер Ліґи" відкликала цю зустріч.

Після відкликання решти залеглих гор, кінцевий показник табелі „Мейджор дивізії" сезону 1979/80 має такий вигляд:

	гор	точок
1. Польські Соколи	18	29:7
2. ПКС „Вісла"	18	29:7
3. Інтер-Сербія	18	23:13
4. Румунський С.К.	16	17:19
5. УСВТ „Ч. Січ"	16	16:20
6. ПАЛ Пасейк	17	16:20
7. Рома С.К.	17	15:21
8. Ошен Кавнті С.К.	17	12:24
9. Еспана С.К.	17	10:26
10. Петерсон Б.К.	16	5:31

У складі „Ч. Січі" на протязі сезону виступали, після переходу групи 9-ти змагунів до Інтер-Сербії, слідуючі футболісти: М. Хамуляк, Ю. Бакун, Д. Бакун, А. Охрименко, В. Ткач, В. Несторенко, А. Денисюк, А. Бакун, В. Леонів, В. Каздоба, В. Сар, Г. Маік, Ю. Турій, І. Калинович. Провідник і тренер — Юрій Саварин.

(от)

УАСТ „Черник" Детройт — Спорт Клаб 24 — 0:2

В неділю, 1-го червня ц. р., перша дружина „Черника" зазнала поразки з німецьким клюбом 24 вислідом 0:2. Ці змагання відбулися на власній площі на оселі Діброва поблизу Брайтону. В першій половині гра була рівнорядною, але німці здобули ведення 1:0 з вільного, використавши помилку оборони „Черника". Після перерви „Черник" перейняв ініціятиву, але не зумів використати добрих можливостей для здобуття вирівнюючого ґоля. В 75-ій хвилині німці стріляли другого ґоля і таким чином запевнили собі перемогу 2:0.

„Черник" (резерва) — Спорт Клаб 24 (резерва) — 2:1

Переможні ґолі для „Черника" здобули: З. Прибула і О. Денди.

„Черник" (мол. новаки) — Фрейзер (мол. новаки) — 3:0

Опікуном непереможної досі дружини „Черника" є змагун першої дружини Р. Колодчин.

„Черник" (старші новаки) — Експрес (старші новаки) — 7:0

В. Г.

У відвідинах у старших осіб

Багато парохів — священиків, пам'ятаючи Христову науку про любов до ближнього з доброї волі, почуття й обов'язку відвідують хворих і немічних людей, здебільшого зі своєї парафії, несучи їм морально-духове задоволення. І здається, хворий чи немічний, одержавши з уст священика як духового лікаря ту чи іншу пораду, чи прочитавши молитву, починає відчувати себе легше. У нього з'являється більше надії на його видужання і покращення стану його здоров'я.

Про це духовні пастори знають і багато з них намагаються дати якнайскорше хворому духово-моральну допомогу, незалежно від того, де той хворий, старший чи немічний перебуває: в шпиталі, будинку для старших чи навіть у себе дома.

Настоятель церкви Св. Вознесення Мейплвуду, Н.Дж., о. І. Наконечний вірний цій засаді і на кожний поклик хворого він негайно з'являється до нього, щоб йому допомогти.

І так, перебуваючи в будинку старших і немічних осіб у Оранджі, Н. Дж., „Вайт Гавз Нирсінґ Говм" і познайомившись з адміністраторкою цього закладу пані Берковіц, у розмові з нею о. Іван погодився обслужити хворих, прибувши до них з церковним хором, тобто — дати концерт.

У визначений день, а це було в неділю 18-го травня, члени церковного хору в кількості 20-ти осіб з настоятелем церкви о. Наконечним, дириґентом хору Л. Харченком і старостою Іваном Самчуком, одягнувшись — жінки в українські вишивки, а чоловіки — в темні убрання, в пообідніх годинах прибули до цього будинку.

Тут їх мило зустріла згадана адміністраторка будинку й запросила до просторої залі, в якій вже сиділо понад 50 осіб, здебільшого у візочках. Всі ці старші люди прибули сюди, одні з допомогою обслуги, інші самі, аби прослухати український духовний концерт релігійних пісень церкви Св. Вознесення.

Концерт складався виключно з релігійних пісень. Розпочався він молитвою:

„З нами Бог..." в якій сольо співав протодиякон Микола Чалий. Хором дириґував настоятель церкви о. Наконечний. „Хай радіє душа..." і „Хто Бог Великий".

У другій частині, що її провів дириґент хору Л. Харченко, було відспівано: „Воскресну пісню" — сольо Раїса Волуйчик, „Гряди, гряди", „Ми таємно", „Благословен, хто йде", „Ми бачили світ", „Отче наш" і „Боже, Великий, Єдиний".

Голосним многоліттям всім присутнім на залі було закінчено цей вдалий концерт, що його вела студентка Ліда Думич. Концерт дав задоволення всім, що його слухали, зокрема — тим старшим і немічним, які в умовах самотности, без родини і близьких друзів цього духовно-релігійного концерту таки потребували.

Вони, сидячи у візках чи то на стільцях, хоч і не розуміли слів, — бо концерт давався українською мовою, — але бачучи перед собою священика-духовника, своїм єством відчули красу церковного напіву, велич його та подяку всім тим, хто причинився до його влаштування.

Між присутніми на залі у своєму візочку, думаючи свою думу про минуле, про героїчні події в боротьбі за волю Батьківщини — Україну, сидів і 95-річний вояк армії Української Народної Республіки Іван Зіско. Він дякував усім хористам, а на очах з'явилися сльози. Він безмежно був задоволений цими відвідинами, які хоч на мить піднесли його на дусі, влили в його серце, сповнене безнадії, крихітку цілющої води, бо він мав можливість поговорити з земляками й почути рідних йому релігійних пісень.

Адміністраторка цього дому від імені всіх присутніх сердечно подякувала настоятелю церкви і всім хористам за їхній труд і гарний спів та частувала виконавців програми питвом і коржиками.

В кінці всіх учасників було зфотографовано.

К. Степовий

ТАК БАГАТО ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ТАК МАЛО...

ЗВЕРНЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Зближаємося до закінчення першої половини цього 1980-го року та піврічних підсумків, від яких залежатиме наше плянування, а з цим і наша активність у другому півріччі.

У цьому конкретному випадку маємо на думці „Альманах УНС — 1980". На честь і славу наших передплатників треба сказати, що в цьому році відгомін на висилку тієї „книги року" був у кожному відношенні кращий, від такого в кількох попередніх роках. Це відноситься однаково, як до кількости тих, які відгукнулися, так і до суми, яку вони за цей альманах вплатили. Але все це ще далеке від того, що можна б уважати за задовільне та що заохочувало б до продовжування такої акції. Бо коли на висилку книжки відгукнеться заледви одна третя тих, що їм цю книжку вислано, то це навряд чи може заохочувати до продовжування такої акції. І йдеться тут не про якісь великі суми, але про кілька долярів, отже годі повірити, щоб дві третини читачів „Свободи" не могли на тих кілька долярів спромогтись.

Отже, треба припускати, що мається тут до діла радше з цілком нормальним і людським недоглядом, переоченням і подібним, що кожному може трапитись.

І тому ця наша пригадка. Прохаємо всіх тих наших передплатників, які одержали „Альманах УНС — 1980", і які досі ще не відгукнулись на цю висилку, щоб скористали із доданого до цього заклику формуляра, виповнили його та негайно переслали нам разом із заплатою за альманах та евентуальною пожертвою на пресовий фонд, яка буде з подякою потверджена на сторінках „Свободи".

Очевидно, цей наш заклик не відноситься до тих наших передплатників, які з різних причин не можуть собі позволити на заплату за альманах; їх прохаємо прийняти той альманах, як подарунок від УНСоюзу. Але ми не думаємо, що таких є аж дві треті частини наших передплатників.

Очікуємо вістки від Вас. Від цього бо, що від Вас очікуємо і що є так мало, може залежати так багато для всієї нашої громади!

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

Дата: ....

ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ":

Ім'я і прізвище .... Ч. Відд. УНС

Address: No. Street City State Zip Code

В залученні пересилаю $.......... (чеком ☐ або поштовим переказом ☐).

$7.50 — Альманах УНС 1980 р.;

$.......... Пресовий Фонд;

$..........